

Yttrande över Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter, SOU 2021:83

SUHF har mottagit betänkandet från utredningen om belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter. De förändringar som föreslås har efterfrågats av många av våra medlemmar. Samtidigt innebär frågan svåra principiella ställningstaganden med konsekvenser för rättssäkerhet och personlig integritet för individen. SUHF har rådgjort med sina medlemslärosäten och en majoritet anser att utredningens förslag i dess huvudfrågor är väl avvägda och ställer sig därför positiva till dessa. Tre lärosäten ställer sig dock tveksamma och sex lärosäten har ännu inte hunnit ta ställning.

SUHF är mycket kritiskt till att enskilda utbildningsanordnare inte inkluderas i reformen. Även om utredningens uppdrag inte inkluderar enskilda utbildningsanordnare, och dessa utbildningsanordnare av lagtekniska skäl t.ex. inte kan omfattas av förslagen som rör belastningsregisterkontroll, så kan SUHF likväl konstatera att det är olyckligt att studenter som begått vissa brott därmed alltför kommer att kunna erbjudas plats på vissa lärarutbildningar och hälso- och sjukvårdsutbildningar som ges av enskilda utbildningsanordnare.

Det är viktigt att hedra grundtanken om att vi i Sverige ska ha ett samordnat antagningssystem till högskolan – detta för att antagningen ska fungera smidigt, snabbt och rättssäkert för de sökande. En förutsättning är antagningssystemet NyA och studieregistret Ladok. Utredningen menar att för att förslaget om belastningsregisterkontroll vid antagning till vissa utbildningar ska kunna genomföras måste det praktiskt säkerställas att inga enskilda utbildningsanordnare kommer att kunna få tillgång till uppgifter ur NyA eller Ladok om att någon sökande nekats antagning på grund av förekomst i belastningsregistret. Detta menar SUHF är djupt problematiskt. Att grundtanken om ett samordnat antagningssystem ska behöva stå tillbaka för en anpassning till juridiken anser SUHF vara ett hårt bakslag såväl för de sökande som för lärosätena. Istället bör frågan lösas genom att de enskilda utbildningsanordnarna inkluderas i reformen.

SUHF ser vidare problem med sekretessen. För uppgifter i belastningsregistret råder absolut sekretess, detta gäller för t.ex. polisen. Sekretessbestämmelsen är däremot inte tillämplig när en myndighet får eller tar ut en uppgift ur registret för att använda den i sin egen verksamhet. Utredningen anser att en ny sekretessgrund för UHR och lärosätena i princip skulle bli verkninglös. SUHF konstaterar att både antagningssystemet NyA och studieregistret Ladok har många användare som i arbetet med den nationellt samordnade antagningen behöver tillgång till uppgifter om personer som på något sätt kommer att ha en markering på grund av uppgifter i ett annat system med absolut sekretess. Utredningen ger inga svar på hur någon av dessa frågor ska hanteras.

SUHF efterfrågar att även deltagare i uppdragsutbildning kontrolleras innan utbildningen startar, i de fall uppdragsutbildningen är tänkt att leda till en av de examina som reformen omfattar. Utredningen berör inte hur dömda personer som deltar i uppdragsutbildning ska hanteras.

Utredningen lyfter frågan om att studenter från andra länder kan söka sig till svenska lärosäten och att det kan bli svårt att få ut aktuella uppgifter (domar) från andra länder. Uppgifterna skulle kunna

begäras in men det skulle vara tidskrävande och de enskilda länderna skulle kunna vägra lämna ut uppgifterna. Utredningen förslår därför inte ett sådant alternativ.

Det finns dock en möjlighet att domar för utländska medborgare med hemvist i Sverige överförs via Interpol till belastningsregistret, men det i sig kan utgöra ett problem då det finns vissa stater som satt i system att använda sig av (falska) anmälningar till Interpol i syfte att trakassera medborgare som anses misshagliga. Detta kan då till exempel drabba personer som sökt och fått asyl i Sverige.

Vad gäller frågan om avskiljande av studenter föreslår utredningen att domstolarna ska meddela lärosätena domar för vissa brott, som utdöms för personer som är antagna till de utbildningar som förordningen gäller. I princip alla som döms för brott av någon domstol i Sverige skulle kunna vara student vid något lärosäte. Domstolarna måste alltså för varje dömd person (vissa brott) kontrollera om personen är student vid något lärosäte och meddela detta lärosäte att personen dömts. Det finns idag inga rutiner eller system för detta. SUHF oroas över den administration som kan bli nödvändig för att lösa denna fråga och möjliggöra förslaget.

Utöver ovan angivna synpunkter hänvisar vi till vad våra medlemmar anför i sina remissvar.

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
Generalsekreterare